

Yamesi Yamesi yona leta **Buka ta hededehehemasalahana**

Buka ta taukulina ede Yamesi, iya Guiyau Yesu kana kaha hesau (Galatiya 1:19) yo hinage Yelusalema unai dubu kadi tanuwaga hesau (Apostolo 15, Galatiya 2:1-13). Yamesi leta ta ye kuli ye lau Yesu Keliso tausunumaena ka-lidiwai. Siya ede Dius tamowaidi kadi bodaon se haimiyamiyaidi basileiya udoi'udoi udiyedi (Yamesi 1:1).

Yamesi yona kulikuli kubwakubwana ta unai meta Yesu tausunumaena miyamiya namwanamwadi udiyedi ye hekatadi (Yamesi 2:1–5:6). Yo hinage yona nuwatu ye kulihemasalah meta bena tamowai yodi sunuma se hemamohoeyeidi yodi paipaisowa udiyedi (Yamesi 1:19-27). Yo hededehebayao ye tole ekalesiya udiyedi bena se tolabayao pilipili udiyedi yo yodi ekalesiya miyamiyadi udiyedi bena se kitahetete'uyoidi (Yamesi 5:7-20).

Buka ta hedehededenalakilakidi

- Lautoki 1:1
- Sunuma yo sibasiba maulina 1:2-18
- Yaubada yona hedehedede bena ta lapui yo ta ginauliwatanidi 1:19-27
- Tabu taugogogogo ta gadosisihinelidi 2:1-13
- Sunuma bena kabikabi udiyedi ye masalaha 2:14-26
- Sibasiba yo hedehedede 3:1-18

- Tabu tanoubu yababayababana ta maiyada ta kawakeha *4:1–5:6*
- Nayatautaubiga, kabinamwa, yo tapwalolo *5:7–20*

Lautoki

¹ Yau Yamesi, Yaubada yo yoda Guiyau Yesu Keliso yodi heyayai tauhaina. Ya kulikulilaowa komiu Yesu Keliso tausunumaena kalimiuwai. Komiu boda Isalaela saudoudoi-labui wa kadi bodao na kwa haimiyamiagomiu basileiya udoi'udoi udiyedi: Ya lautokiyeigomiu.

Laukita udiyedi bena ta tolobaya

² Kehaguwao, huyana laukita udoi'udoi kwa hekalodi, bena ma gwauyalamiu na kwa haidi. ³ Matauwuwuna kabina kwa kata meta yomi sunuma lautonogina ne kabo ye hetolobayaogomiu. ⁴ Ena huya maudoina yomi kabatolo unai kwa tolokesegai kabo nuwamiu se bayao yo komiu kabo kwa namwakalili, yo taba nige ginauli hesau unai kwa deha. ⁵ Ena hesau sibasiba unai ye deha, taba ye kaibwada Yaubada unai, na iya kabo ye kainauyai. Yaubada kabo taukaibwada maudoidi ye kainauyaidi ma nuwakohihaina, na nige ye kitaheyababadi. ⁶ Na taukaibwada ne bena ye sunuma, na tabu ye nuwalabulabui. Matauwuwuna kaiteya ye nuwalabulabui, iya kana kao kabo doha bagodu gabwa unai yaumai ye towa na ye bahesaei yo ye bahedobiyei. ⁷ Tenem tamowaina ne tabu yona nuwatu bena kabo Guiyau unai ginauli saha hesau ye lobai. ⁸ Iya meta nuwalabulabui

tamowaina na nuwana ne ye haihaikabi, unai nige gonowana yona hineli ye ginauli.

Tausunuma tamowaina dobidobina yo gogo tamowaina

⁹ Tausunuma tamowaina dobidobina bena ye gwauyala, matauwuna Yaubada matana ne unai ye saekalili. ¹⁰ Na tausunuma iya gogo tamowaina bena ye gwauyala, matauwuna Yaubada ye toledobiyeiyako. Iya hinage kabo ye boita doha pasa se wowoya yo se gehe. ¹¹ Mamohoikalili, mahana kabo ye dalasae na gigibwalina ne unai pasa wa ye sinaidi, na laladi se wowoya yo kadi kao namwanamwadi se tauwadam. Gonogonowana doha gogo tamowaina ne. Yona paisowa udiyedi ginauli maudoidi ye lobaidi wa maiyanao kabo se tauwadam.

¹² Kaiteya laukita luwanawai na ye tolobayao meta gonowana ye gwauyala, matauwuna huyana laukita ne ye saedikwai, iya kabo mauli kolonana** ye hai. Mauli ne Yaubada ye hededehegesunumayako taugadosisiyeina udiyedi.

¹³ Huyana laukita kwa hekalo meta tabu kwa wane, “Yaubada ye laukitagau.” Kaniyona ede Yaubada ye namwakalili na laulau yababayababadi nige gonowana iya se laukita, yo Yaubada taba nige tamowai hesau laulau yababayababadi udiyedi ye laukita. ¹⁴ Na ena tamowai hesau laukita ye hekalo meta iya ye bom yona gadosisi yababayababadi se woyaei ede yababa hesabana. ¹⁵ Yo huyana yona gadosisi yababayababadi wa

---

** **1:12:** Kolona ne meta tauheloikailakwa ye baguna kabo kolona se kainauyaei.

se tubu meta kabo se labalaba, ede yababa. Na yababa ne ye kinilakilaki na ye labalaba, ede boita.

¹⁶ Kehaguwao, tabu kwa lupo'uyoigomiu!
¹⁷ Yaubada, iya Galewa maladi tauhetubudi wa, iya kalinawai meta kainauya namwanamwakalilidi mo se dobidobima. Na iya nige gonowana kana kao ye bui doha ginauli hesau mahana ye sinai na tautauna ne ye buibui. *[Yaubada meta nige doha tenem.]* ¹⁸ Yona hineli ye ginauliyako meta yona hedehedede mamohoina unai kabo mauli hauhauna ye leyama kalidawai. Ede ginauli maudoidi ye hetubudi wa luwadiyena kita meta ye kaisunuwaida ta hemala kaniyo bagubagunadiyao.**

Yaubada yona hedehedede lapuina yo ginauli-watanina

¹⁹ Kehaguwao, bena kabina kwa kata meta tamowai maudoidi taba yodi lapulapui se sagena, na yodi hedehedede yo yodi kouyalayala bena se pahili. ²⁰ Matauwuwuna ena tamowai ye kouyalayala, taba nige gonowana laulau dudulaidi Yaubada ye henuwadi ne ye ginaulidi. ²¹ Unai laulau yababayababadi yo nuwatu bikibikidi maudoidi luwamiu ne udiyedi kwa hekaiyawasidi. Yo ma nuwadobidobimiu

---

** **1:18:** Kaniyo bagubagunadiyao: Dius kalidiwai meta ena yodi koya kaidi se suna yo se nonohako, kabo kai se haibagunaei ne tupwana se mosei Yaubada unai. Yo hinage yodi suisui natudiyao bagubagunadi kabo se kaitalasamyeidi Yaubada unai. Kai yo suisui se mosegabaeidi ta hesadi ede kaniyo bagubagunadi, na siya meta Yaubada yona (Lewitikasi 23:9-14 yo Dutelonomi 26:1-11).

Yaubada yona hedehedede kwa hai yo kwa sunumaei. Hedehedede wa iya ede Yaubada ye toleyako nuwamiu ne unai na gonowana ye hemauligomiu.

²² Na tabu Yaubada yona hedehedede ne kwa lapulapuimoei, na unai kwa bom kwa lupohaigomiu. Na saha ye hedede ne bena kwa ginauliwatani. ²³ Kaiteya hedehedede ne ye lapuimoei na nige ye ginauliwatani, iya kana kao doha tamowai hesau galasi unai kana kao ye kitasipwanamwanamwaei, ²⁴ na mulinawai ye laugabaei, na nige bayaona kabon kana kao ye kita'usei wa ye nuwaluluhiyei. ²⁵ Yaubada laugagayo hesau ye leyamako kalidawai, iya ede wasa namwanamwana, na unai meta yailihai ta hai. Ena tamowai hesau wasa namwanamwana ta hedeheddedi udiyedi ye lapulapulaunamwanamwa yo ye nuwanuwatuidi na saha ye lapuidi wa nige ye nuwaluluhiyeidi, na ye ginaginauliwatanidi, meta iya gonowana ye gwauyala yona laulau ne debadiyena.

²⁶ Ena tamowai hesau ye hedede meta iya tapwalolo kabikabidi ye ginauliwatanidi, na nige gonowana memenana ye kitahetetenamwanamwaei, kabon unai ye bom ye lupo'uyoi, na yona tapwalolo kabikabidi ne meta nige kaniyodi. ²⁷ Tapwalolo kabikabina Yaubada Tamada ye kitahenamwa meta ye a'a yo unai nige yababa, kabikabina ede teina: Bena wawayao dabudabuledi yo wabuwabu ta kitahetetedi yodi deha udiyedi, yo tanoubu yababana maudoidi udiyedi ta tolehesuwalada.

2

Gadosisihineli hedehehededena

¹ Kehaguwao, kita ede yoda Guiyau saesaena Yesu Keliso tausunumaena, unai tabu tamowai kwa kitakitahinelidi. ² Doha taba tamowai hesau ye laoma yomi koigogo unai na lin gole nimana unai yo kaleko namwanamwana ye likwa, yo tamowai hesau dehadehana kaleko beyabeyana ye likwa na hinage ye laoma, ³ kabu saha kwa ginauli? Nuwana nuwamu ne kabu se lau tamowai kaleko namwanamwana ye likwa ne unai na kwa wane, “Ku laoma inai, kabatuli namwanamwana ta unai ku tuli”. Na kwa hededelau tamowai dehadehana wa unai kwa wane, “Metaiku totolo”, o kwa wane, “Ku tulidobi matu ne unai kaegu ne dedekanawai.” ⁴ Ena taba doha teina kwa ginauli meta tamowai kwa kitahinelidi na kwa hemala tauhekasa nuwatu yabayababadi udiyedi.

⁵ Kehaguwao, kwa lapulapui: Tanoubu tamowaidi matadiwai tamowai dehadehadi meta Yaubada ye kaisunuwaidi bena kabu yodi sunuma se namwakalili, yo Yaubada yona basileiya kabu siya yodi, iya ede yona basileiya ye hededehehesunumayako taugadosisiyeina udiyedi. ⁶ Na iyamo tamowai dehadehadiyo wa kwa hedededobidobiyeidi. Na tamowai gogogogodi ne, siya ede taukabihenayaigomiu yo kabu se laegomiu kwa lauhetala. ⁷ Siya meta kami tanuwaga Yesu hesana saesaena se hededeheyababa. [*Idohagi na yomi kabi se namwa kalidiwai na taudehadeha kwa kitagabaeidi?*]

⁸ Kulikuli tabuna unai laugagayo saesaekalilina se kuliyanako se wane, “Helem taumiya ku gado-

sisiyei doha ku bom ku gadosisi'uyoigo." *(Lewitikasi 19:18)* Ena komiu mamohoi laugagayo ne kwa miyawatani meta yomi laulau ne se dudulai. ⁹ Na ena tamowai kwa gadosisihinelidi meta kwa ba'aya, yo laugagayo ye hemasalahagomiu ede komiu laugagayo tau'utusidi. ¹⁰ Matawuwuna ede kaiteya laugagayo maudoidi ne ye miyawatanidi, na kesega ye utusi, meta ye hemala laugagayo maudoidi ne tau'utusidi. ¹¹ Yaubada ye wane, "Tabu ku ganawali", yo hinage ye wane, "Tabu ku kaiunu". Na ena kowa nige ku ganawali, na ku kaiunu, kowa meta laugagayo tau'utusidi.

¹² Yaubada laugagayo hesau ye leyamako kalidawai, *[iya ede wasa namwanamwana]* na unai meta yailihai ta hai. Na laugagayona ne unai kabu ye tolehekasagomiu, unai yomi hedehedede yo yomi laulau taba kwa sibasibaidi. ¹³ Matawuwuna ede, ena tamowai hesau yona hali tamowai nige ye katekamkamnaei, kabu hekasa mayadaina ne unai Yaubada hinage tamowai ne taba nige ye katekamkamnaei, *[na ye hekamkamna]*. Na ena yoda hali tamowai ta katekamkamnaei, meta hekasa mayadaina ne unai taba nige hekamkamna ta hekalo.**

Sunuma miyahemmasalahana

¹⁴ Kehaguwao, ena tamowai hesau ye hedede bena iya tausunuma, na nige sunuma miyamiyana ye miyawatani, kabu yona namwa

---

** **2:13:** Na ena yoda hali tamowai ta katekamkamnaei, meta hekasa mayadaina ne unai taba nige hekamkamna ta hekalo: Teina hedehedede ta kalina Giliki unai Yamesi ye kulihekubwa, Katekamkamna meta hekilaino ye saedikwai.

ede saha? Sunuma nige paipaisowana ne kabonowana unai mauli ye lobai? ¹⁵ Doha taba kam kaha o loum hesau nige yona kaleko yo hinage mayadai kesega kesega nige kana kai, ¹⁶ na ku hededelau iya unai ku wane, “Ku lau ma nuwadaumwalim! Taba taum ne se gigibwali yo bogam ne ye sese!”, iyamo nige saha hesau ku ginauli tauna ne hesabana, kabonowana namwanamwa ede saha? ¹⁷ Teina meta doha sunuma ye bom. Ena yoda sunuma na unai nige paisowana hesau ta ginauli, meta nige kaniyona.

¹⁸ Ena tamowai hesau ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Tamowai hesau meta sunuma kalinawai, na hesau meta miyamiyana kalinawai,” kabonowana ya hededelau unai ya wane, “Yogu sunuma ya hekitago yogu paipaisowa ne udiyedi. Na idohagi kabonowana ne ku hekitagau?” ¹⁹ Ku kawamamohoi meta Yaubada ne kesega mo. Ye namwa! Teina hedechedede ta unai hinage yaluwa yabayababadi se kawamamohoi, na se tabutabubu yo se matausikalili. *[Iyamo Yaubada yona nuwatu nige se ginauli.]*

²⁰ Tamowai yauyaulena, kabonowana ya hemasalahakalimwai sunuma nige paipaisowana unai meta nige gonowana ye hemaulida. ²¹ Kada mumuga Abelahama natuna Isako ye kainauyaei kabakaitalasam milana unai, na yona kabikabi wa debanawai Yaubada ye hededehehemasalahaketa iya tamowai dudulaina. ²² Taba ku nuwatulobai meta Abelahama yona sunuma yo yona kabikabi se paipaisowakesega, na yona kabikabi wa unai yona sunuma ye hemamohoiyei. ²³ Yo

saha se kuli buka tabuna unai meta ye hemamo-hoiyei, doha ye wane,

“Abelahaha Yaubada ye sunumaei, unai Yaubada ye hededehemasalaha meta iya tamowai dudulaina,” *(Genese 15:6)*

yo ye kawakehaei.”^{** 24} Taba kwa nuwatulobai meta Yaubada nige tamowai yona sunuma ye bom mo na hinage yona kabikabi udiyedi ye kitahe-dudulai.

²⁵ Gonogonowana doha hinage Lahaba, iya waihiu tauna ye lokulokunegabaei moni hesabana. Iya meta taukaikewasipwa ye tolewadamdi yona numa unai, na kabo teha hesau unai ye hetamalidi se lau.”^{** 26} Na yona kabikabi wa debanawai Yaubada ye hededehemasalaha meta iya waihiu dudulaina. ²⁶ Ena tamowai hesau tauna nige mauli yahuwana unai meta iya mwalomwaloina, hinage gonogonowana doha sunuma unai nige paipaisowana meta sunuma ne mwalomwaloina.

3

Memena hemanasana hedehededenā

¹ Kehaguwao, taba nige maudoimiu kwa hemala taulauhekata dubu udiyedi. Matauwuna kabina kwa kata meta kai taulauhekata Yaubada kabo yoma miyamiya ye kitasipwaikaliliyeidi na kabo tamowai hekadi. ² Kita maudoida ba'aya udoi'udoi udiyedi ta beku. Ena tamowai hesau yona hedehedede maudoidi udiyedi nige ba'aya hesau ye hedede

^{** 2:23:} Kawakeha hedehededenā meta Aisaiya 41:8ye katai.

^{** 2:25:} Lahaba wasana ku hasili Yosuwa 2:1-15unai.

meta iya tamowai dudulaina na gonowana tauna maudoina ne ye kitahetetedi.

³ Ena hosi kabaheyaisiyeina** ta tole kawana ne unai, na unai hosi ne ta heyaisiyei, kabo ye kawakabi. Teina kabaheyaisiyeina ta meta ginauli gagilina, na unai kabo hosi ne yona kabalau maudoina unai gonowana ta kitahetete.

⁴ Yo hage, wagakuke lakilakidi ta haidi se hemala yoda kabakita. Se lakikalili yo yaumai bayabayaona kabo ye baheidi se lau. Iyamo kana heyaisi gagilina ne unai kabo tauheyaisi ne ye bui haedi yona nuwatu ne unai, kabo ye lauwatani.

⁵ Gonogonowana doha memena. Ye gagilikalili tauda ta unai, iyamo kabo gonowana nuwasaesae hedeheddededi ye hedededi yo ye ginaulidi. Doha hinage kaiwa ginahana gagilina unai nukula lakilakina gonowana kabo ye kalasi. ⁶ Memena ne meta doha kaiwa ginahana. Iya meta ye gagilikalili yauda ta udiyedi, na iyamo gonowana yababa lakilakidi ye ginaulidi. Tamowai yona nuwanuwatu maudoina yo yona mauli maudoina gonowana ye heyababadi, na memena yona paisowayababa ne wuwuna ede diyabolo.

⁷ Tamowai gonowadi suisui kadi kao udoi'udoi, doha yada manuwadi, yo bwatano yo gabwa suisudi se hemanasadi, ⁸ na memenadi meta nige gonowana se hemanasadi. Memena ne iya yababa tauginaginaulina, iya nige yona kabakaiyawasi, yo kaikailewalakilaki meta

---

** **3:3:** Hosi kabaheyaisiyeina meta pawati gagilina tehana hosi ne kawana unai se hekapuhakahini na isu labui ne udiyedi ne meta mainadi, unai kabo hosi ne se heyaisiyei.

kalinawai ye mwayau.

⁹ Na memenada ta unai meta yoda Guiyau yo Tamada ta hedebasae, yo memenada kesegana ta unai tamowai ta hededeheyababadi. Na siya meta Yaubada kana kao unai ye ginaulidi. ¹⁰ Kawa kesega ne unai hedebasae yo hededeheyababa se pesama. Kehaguwao, tabu teina doha kwa ginaginauli! ¹¹ Taba mamohoi gonowana waila namwanamwana yo waila kalikalitana bonobonowasi kesega unai se didipesama? ¹² Kehaguwao, nige gonowana bosibosi kaiwana unai olibe kaniyona ye tole, yo wine kaiwana unai taba nige bosibosi kaniyona ye tole. Na doha hinage kalita bonobonowasina unai taba nige waila namwanamwana ye didipesa.

Sibasiba Yaubada unai ye laoma

¹³ Ena luwamiu ne unai tamowai hesau ye sibasiba, bena yona sibasiba ne ye hemasalaha yona miyamiya namwanamwana unai, na kabikabi ne meta nuwadobidobiyea ye ginaulidi. Na nuwadobidobi ne yona kabalaoma ede sibasiba.

¹⁴ Na ena komiu nuwamiu ne udiyedi kaikalomagigili yababayabakalilina yo kwa bom kwa nuwatu'uyoigomiu, tabu kwa hededetausae'uyoigomiu bena kwa sibasiba, yo hedehedede mamohoina tabu kwa uha'uhalaei. ¹⁵ Sibasiba doha teina ne meta nige galewa ne unai ye laoma, na tamowai yodi nuwanuwatu mo udiyedi. Iya nige Yaluwa Tabuna unai ye laoma, na yona kabalaoma ede diyabolo. ¹⁶ Ena kaikalomagigili nuwamiu ne udiyedi yo kwa bom kwa nuwatu'uyoigomiu, meta hinage kawayagala

yo laulau yababayababadi kadi kao udoi'udoi ede kalimiuwai.

¹⁷ Na ena tamowai yodi sibasiba ne Yaubada unai ye laoma, kabo tamowai ne yodi laulau meta se a'akalili. Nuwadaumwali unai se miya, yo tamowai hekadi gadosisidi nuwanuwatuna kalidiwai. Siya meta gonowana se kawakabi yo se lapulapui, yo tamowai katekamkamnaedi yo haisagusagu meta kalidiwai. Siya nige tamowai se gadosisihinelidi, yo nige se kaokaolupolupo. ¹⁸ Na tauhenuhenuwadaumwali, siya nuwadaumwali se ginauli tamowai luwadiyena. Kana kao ede doha like se kumaidi, na se kinilakilaki, kabo se kaniyo. Na kaniyodi ede laulau dudulaidi ne.

4

Kwa uyo Yaubada yona gigibwali logulogunaena

¹ Na lulu yo haikawayagala luwamiu ne udiyedi meta yodi kabalaoma ede haedi? Yodi kabalaoma ede nuwamiu ne udiyedi kami henuhenuwa yababayababadi, se kaipatekalili bena taba se tanuwagaigomiu. ² Saha kwa henuwadi ne meta nige gonowana kwa haidi. Kwa kaikaiunu yo kwa kaikalomagigili, na yomi henuhenuwa ne nige kwa lobaidi. Maidamiyao kwa haikawayagala yo kwa lulu. Saha kwa henuwadi wa meta nige gonowana kwa haidi, matauwuwuna ede nige kwa kaibwada Yaubada unai. ³ Na ena kwa kaibwada Yaubada unai, meta yomi kaibwada ne nige kaniyodi, matauwuwuna ede yomi kaibwada ne nuwanuwatudi meta nige se dudulai. Kaniyona

ede bena kabo kwa hepaisowadi komiu kwa bom yomi namwa hesabadi.

⁴ Doha tauganaganawali mwanena nige ye hekasisiyei, gonogonowana doha komiu hinage Yaubada nige kwa hekasisiyei. Bena kabina kwa kata, ena tanoubu kwa kawakehai, meta Yaubada hekasisina nige kalimiuwai. Unai kaiteya tanoubu ta ye kawakehai, iya meta Yaubada kana waiunu. ⁵ Tabu yomi nuwatu bena kulikuli tabuna yona hedehedede ne nige kaniyona, doha ye wane, “Yaluwa Tabuna, iya Yaubada ye hetamaliyama kalidawai ye miya ne meta kita ye gadosisikaliliyeida, na ye nuwanuwatukalili ena taba Yaubada ta laugabaei na tanoubu ta ta kawakehai.” ⁶ Yo hinage ye henuwakalili bena yona kabinamwa unai ye saguida, unai ede kulikuli tabuna yona hedehedede hesau ye wane,

“Yaubada taunuwasasae ye hekaiyawasidi,

na taunuwadobidobi kabo yona kabi se namwa kalidiwai.” (*Hededesonosonoga 3:34*)

⁷ Debanaena bena kwa uyo Yaubada yona gigibwali logulogunaena, na diyabolo [*yona laukita*] kwa laukwatakwataidi, kabo ye wasabugabaeigomiu. ⁸ Bena kwa sigilau Yaubada kalinawai, na kabo iya hinage ye laowa kalimiuwai. Ya hededelaowa komiu tamowai yababayababadi kalimiuwai, bena yomi laulau yababayababadi kwa hekaiyawasidi,**

** **4:8:** Yomi laulau yababayababadi kwa hekaiyawasidi: Hedehedede ta Yamesi heyaheyasoni hesau unai ye kuli kalina Giliki unai, iya ede, Nimamiu kwa deulidi.

yo ya hededelaowa komiu taunuwalabulabui kalimiuwai, bena nuwamiu ne kwa he'a'adi. ⁹ *[Yomi ba'aya ne debadiwai meta]* bena kwa nuwayababa, kwa nuwadubu, yo kwa dou. Yomi maluhi ne kwa hekaiyawasi na kwa nuwadubu, yo taba nige kwa gwauyala, na kwa nuwakamkamna. ¹⁰ Bena kwa nuwadobidobi Guiyau matana ne unai, na iya kabo ye kitahetausaegomiu.

¹¹ Kehaguwao, tabu kami kaha hesau kwa hededeheyaheyababa. Ena tamowai hesau kana kaha ye hededeheyaheyababa o ye kitahekasa, iya hinage Yaubada yona laugagayo** ye hededeheyaheyababa yo ye kitahekasa. Na ena laugagayo kwa kitahekasa, meta nige kwa hemuliwatani, na kwa hemala laugagayo tauhekasana. ¹² Iyamo laugagayo tautolena yo tauhekasana kesega mo, na iya gonowana kabo ye hemaulida yo ye heyababada. Na kowa kaiteya to kam kaha ne bena ku hekasa?

Yoda koitalaliu bena ta ginauli nuwadobido-biyena

¹³ Bena kwa lapulapui, kaiteyadi komiu kwa hedede kwa wane, “Wau teina e malaitom kabo ta lau magai lakilakina hesau unai. Na menai ta miya bolimai kesega, na yoda kune paisowana ta ginauli na yoda moni ta helaki.” ¹⁴ Idohagi na kabina kwa kata meta malaitom kabo saha ye tubu? Yo yomi mauli ne kana kao kabo doha saha? Kana kao ede doha madagau ye taumasalaha

---

** **4:11:** Yaubada yona laugagayo meta taba heleda taumiya ta gadosisiyeidi (Yamesi 2:8).

huyakubwakubwa na kabo ye tauwadam. ¹⁵ Unai taba kwa wane, “Ena Guiyau yona nuwatu unai, meta kabo ta miya na yoda paisowa ne ta ginaulidi.” ¹⁶ Na komiu meta kwa bom yomi nuwanuwatu udiyedi kwa hededesaesae. Na hededesaesae maudoidi doha tenem meta se yababakalili.

¹⁷ Unai, ena kaiteya ye nuwatulobaiyako meta laulau namwanamwadi saha bena ye ginaulidi, na iyamo nige ye ginaulidi, iya meta ye ba'aya.

5

Taugogogogo taupaisowa se kabihenayaidi kadi hededehehesibasiba

¹ Komiu tamowai gogogogodiyao, kwa lapulapui! Kwa dou na kwa doulakilaki, matauwuna kamkamna kabo kwa hekalodi. ² Yomi wasawasa gogodi ne se pwasko, yo yomi kaleko yane se kaidiko. ³ Yomi gole yo siluba wa se masiko. Masidiyao ne kabo se hegilugomiu Yaubada matanawai.** Kwa gwaugogoidi na se masih ne debadiwai Yaubada kabo ye heyababagomiu kana kao doha kaiwa kalakalasina unai taumiu ne ye gabudi. Matauwuna saha to huya mulimulitana ta unai meta yomi wasawasa gogodi ne kwa tolehesuwaladi kwa bom yomi namwanamwa hesabadi? ⁴ Saha kwa ginauli wa bena kwa kitasipwai! Yomi koya unai witi taubolina

---

** **5:3:** Masidiyao ne kabo se hegilugomiu Yaubada matanawai: Kadi gilu matauwuna ede yodi gole yo siluba ne nige se hepaisowadi tamowai yodi namwanamwa hesabadi.

nige kwa hemaisadi. Na maisadi nige kwa moseidi wa meta se doudouhemasalahagomiu Yaubada matanawai. Yo witi tauboliboli wa yodi dou meta ye sae Guiyau Gigibwalikalilina ye lapui. ⁵ Tanoubu ta yona wasawasa yo yona gwauyalagaibu udijedi kwa miya. Komiu kwa bom nuwamiyao yodi gadosisi kwa hemuliwatanidi na kwa haidi. Na kami kao ede doha suisui ye kaikai mo na yona boita mayadaina meta nige ye nuwanuwatui. ⁶ Tamowai yodi miyamiya namwanamwadi kwa hekasadi na kwa laeidi kwa koihemwaloidi, na siya meta nige se laukwatakwata.

Kamkamna ta hai ma nuwabigada

⁷ Kehaguwao, Guiyau yona uyoma mayadaina bena kwa nayanayataubaigai. Koya taupaisowaina kwa nuwatuidi. Yaiulu nabuna yo yaikini nabuna se nayataubaigaidi,** ye lau ee kana siga yodi koya kaidi namwanamwadi ne se suna. ⁸ Gonogonowana doha komiu hinage bena kwa nayataubaigua na yomi sunuma udijedi bena kwa tolobaya, matauwuna Guiyau yona huyalaoma ede ye hanahanaoma. ⁹ Kehaguwao, tabu kwa haigadigadigugu'uyoigomiu, kaniyona ede Guiyau kabo ye kitahekasagomiu meta kami gilu. Na Tauhekasa yona laoma mayadaina meta

---

** ^{5:7:} Yaiulu nabuna yo yaikini nabuna se nayataubaigaidi: Isalaela tamowaidi witi tumana se hesuludi yaiulu huyana unai, iya ede Nowemba, na nabuna ne unai kabo se hetubu se kini. Na yaikini nabuna unai kabo witi se kinilakilaki na kaniyodi se toledi. Na kabo kaniyodi ne yodi huyasuna unai se henuwa taba mahamahana huyana. Kabo se suna yo se pog, na kabo taupaisowa se laoma se bolidi, iya ede Eipulu yo Mei udijedi.

ye hanahanaomako na iya ede keda kawamatana ne unai ye totolo.

¹⁰ Kehaguwao, peloweta kwa haidi se hemala yomi kabakita. Siya Guiyau hesanaena se hededepeeloweta, iyamo tamowai se tolo ede se kabihenayaidi, na hekamkamna ne se haidi meta ma nuwataludi. ¹¹ Kabina kwa katako meta sunuma unai tautolobayao ta kawanamwanamwaedi ta wane, siya gonowana se gwauyala. Yobi wasana kwa lapuiyako, idohagi ye tolabayao yona sunuma unai, yo idohagi yona kamkamna gehena ne unai Yaubada ginauli namwanamwadi ye kainauya'uyoidi. Guiyau meta gadosisi yo katekamkamna Guiyauna.

¹² Kehaguwao, ginauli saesaekalilina ede teina: Tabu kwa hededeckaigwala galewa, o tanoubu, o ginauli hesau hesadiwai. Bena kwa hedede-dudulai! Ena kwa wane, “Nige” meta nige, na ena “mamohoi” meta mamohoi. Na ena yomi hedehedede ne nige mamohoidi, Yaubada kabo ye heyababagomiu.

Tapwalolo taukasiyebwa hesabadi

¹³ Ena luwamiu ne unai hesau pilipili ye hekalo, iya bena ye tapwalolo. Na ena hesau ye gwauyala, iya taba hedebasae wanadi ye wanaidi. ¹⁴ Na ena luwamiu ne unai hesau ye kasiyebwa, iya taba dubu babadadiyo ye kaibwadaidi na yona se tapwalolo yo bunama unai se heyausi Guiyau hesanawai. ¹⁵ Na ena babadao wa taukasiyebwa ne yona se tapwalolo, na se sunuma meta Yaubada iya kabo tamowai ne ye henamwanamwa, kabo ye namwanamwa.

Guuyau kabo tamowai ne tauna ye hebayaodi na yona namwanamwa maudoina ye hai'uyoidi. Na ena yona ba'aya, Yaubada kabo ye nuwatugabaei. ¹⁶ Unai bena ma kami kahao yomi ba'aya kwa hahedehedehemahemasalah'a'uyoigomiu, yo kami kahao yodi kwa tapwalolo yo hinage yomiu se tapwalolo. Ena doha teina kwa ginauli, Yaubada kabo ye henamwanamwagomiu. Laulaududulai tamowaina yona tapwalolo meta ma bayaona na unai gonowana sagu ta lobai.

¹⁷ Yoda kabakita meta Eliya. Iya meta tamowai doha kita, na ye tapwalolo ma nuwakohihaina bena taba tabu nabu ye talutalu. Ede nabu nige ye talu Isalaela yodi tano kewanawai bolimai haiyona yo tehana. ¹⁸ Na ye tapwalolo'uyo, ede Yaubada nabu ye hetalu'uyoi tano wa kewanawai, yo koya kaidi kaniyodi se tole'uyoidi.

¹⁹ Kehaguwao, ena luwamiuyena kami kaha hesau Yaubada yona hedehedede mamohoina ta unai ye tausuwala, na kami kaha hesau tamowai ne ye woya'uyoiyama, ²⁰ bena nuwamiu ne ye lau teina hedehedede ta kwa nuwatui: Kaiteya ba'aya tamowaina hesau yona laupwano unai ye woya'uyoiyama, meta iya boita unai ye gilihai, na saha ye ginauli ne debanawai Yaubada kabo ba'aya tamowaina ne yona ba'aya maudoidi ye nuwatugabaei.

**Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the
Saliba language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini**

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

® Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-01-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2024

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a